

Svarīgākais īsumā

- ASV kongress vienojās par valsts parāda griestu paaugstināšanu
- 2011. gada pirmajā pusgadā ASV iekšzemes kopprodukta pieaugums bijis vājš

Nedēļa tirgos un ekonomikā**ASV kongress vienojās par valsts parāda griestu paaugstināšanu**

29.jūlijā, gandrīz pilnībā izsmēlot laiku, kas bija atlicis līdz 2.augustam – dienai, kad ASV valstij sāktu nepietikt naudas, ASV kongress beidzot panāca vienošanos par parāda griestu paaugstināšanu. Kongress piekritis paaugstināt parāda griestus par 2,4 triljoniem dolāru, vienlaicīgi samazinot valsts izdevumus par 917 miljardiem 10 gadu laikā un izveidojot komisiju, kas meklēs iespējas samazināt tēriņus vēl par 1,5 triljoniem. Parāda griestu paaugstināšana dos iespēju ASV nodzīvot līdz 2013. gada sākumam bez atkārtotas šī jautājuma izskatīšanas, tas ir - līdz jauna prezidenta termiņa sākumam. Tas ļaus izvairīties no šī jautājuma pārlietu politizēšanas un pakļaušanas populistiskiem noskaņojumiem.

ASV Kongresa lēmums paaugstināt aizņemšanās griestus ir vērtējams pozitīvi, lai gan tas ir vienkāršs, tehniska rakstura akts, kuru republikāņu vairākums Kongresā mēģināja izmantot kā politiskas šantāžas līdzekli. Atteikšanās paaugstināt parāda griestus draudēja izraisīt krīzi, kuras vienīgais iemesls būtu politiku nespēja vienoties – jo finanšu tirgos pēdējo mēnešu laikā nekādu problēmu ASV obligācijām nebija. Kongresam nobalsojot par parāda griestu paaugstināšanu, jautājumu par parādu krīzi ASV var uzskatīt par atrisinātu - vismaz tuvāko pāris gadu laikā. Grūtāk ir vērtēt vienošanos par valsts izdevumu samazināšanu, kuru pieņēma, lai nodrošinātu parādu griestu paaugstināšanu. ASV samazinās izdevumus par 917 miljardiem dolāru 10 gadu laikā. Ap 350 miljardiem no plānotajiem izdevumu samazinājumiem būs militāro izdevumu samazinājums. Pēc plāna

autoru domām, militāro izdevumu samazināšanu veicinās arī tas, ka 2014. gadā ASV armija atstās Afganistānu, tādējādi nebūs nepieciešamības finansēt karu šajā valstī.

Paredzēts samazināt arī izdevumus *Medicare* – medicīnas izmaksu kompensācijas sistēmai cilvēkiem, kas vecāki par 65 gadiem. Izdevumi *Medicaid* (medicīnas izmaksu kompensācijas sistēma trūcīgajiem), valsts pensijas, sociālie maksājumi un valsts iestāžu darbinieku algas netiks samazinātas.

ASV kongress izveidos arī komisiju, kas meklēs iespējas samazināt izdevumus vēl par 1,5 triljoniem dolāru. Komisijā tiks iekļauti 12 cilvēki, pa 6 cilvēkiem no katras partijas. Komisijai ir jāzīdara savs darbs līdz šī gada 23.novembrim. Ja komisijai neizdosies vienoties par samazinājumiem, automātiski stāsies spēkā rezerves plāns, kas paredz samazināt izdevumus par 1,2 miljardiem desmit gadu periodā sākot no 2013. gada un vienmērīgi sadalīt izdevumu samazinājumus starp militāriem un civiliem izdevumu posteņiem.

Vienošanās paredz, ka lielākā daļa izdevumu griešanas notiks pēc 2013. gada, un pagaidām nav īstas skaidrības, kā notiks izdevumu samazināšana un cik tā varētu būt veiksmīga. Zināms, ka praktiski netiks samazināti izdevumi nākamajam budžeta gadam, kas sāksies oktobrī – 2011./2012. budžeta gada izdevumi tiks samazināti tikai par 6 miljardiem. Kopējie valsts izdevumi šim budžeta gadam bija ielānoti 1,049 triljonu līmenī, tādējādi izdevumi tiks samazināti tikai par kādiem 0,5%.

Kopumā redzams, ka ASV cenšas pārcelt valsts izdevumu samazināšanu uz iespējami vēlāku laiku. Daļēji tas ir atbalstāms, jo pašreiz ASV ekonomikas pieaugums nav īpaši pārliecinošs, un tūlītēja būtiska izdevumu samazināšana varētu iedzīt valsti recesijā.

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neieģūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citam pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

Protams, nepopulāros izdevumu samazinājumus ir izdevīgi pārcelt uz vēlāku laiku arī politisku apsvērumu dēļ – 2013. gadā par izdevumu samazināšanu būs jālemj vai nu jaunajam prezidentam, vai tikko pārvēlētajam pašreizējam. Abos gadījumos prezidentam būs iedots ievērojams uzticības kredīts no vēlētājiem, līdz ar ko pieņemt nepopulārus lēmumus būs vieglāk. Tomēr paliek jautājums, vai 2013. gadā ASV politiķiem un sabiedrībai pietiks politiskas gribas atkal nepārcelt sāpīgāko izdevumu samazinājumu daļu uz vēlāku periodu, kas noteikti samazinātu uzticību ASV spējām kontrolēt sava parāda pieaugumu.

ASV parāds tuvāko gadu laikā turpinās pieaugt. Tomēr pats uztraucošākais nav pat parāda pieauguma dinamika, bet gan tas, ka ASV, neskatoties uz ekonomikas stimulēšanas programmām trīs iepriekšējo gadu laikā, arī nodokļu samazināšanu 2010. gada beigās, nespēj nodrošināt straujus pieauguma tempus – ASV IKP 1.pusgadā pieauga daudz mazāk, nekā gaidīja. Ja ASV nevarēs nodrošināt pietiekami straujus izaugsmes tempus tuvāko divu gadu laikā, tai būs daudz grūtāk samazināt parādu slogu nākotnē, un valsts parāda pieaugums varēs kļūt nekontrolējams, bet samazināt valsts izdevumus būs daudz grūtāk, un nodrošināt nepieciešamos ieņēmumus – vēl grūtāk.

2011. gada pirmajā pusgadā ASV iekšzemes kopprodukta pieaugums bijis vājš

ASV ekonomika 2011. gada pirmajā pusē uzrādīja daudz lēnākus pieauguma tempus, nekā gaidīja finanšu tirgus (un nekā bija iecenots akcijās). Gada sākumā prognozēja, ka ASV IKP pieaugums 2011. gadā būs 3-4%. Reāli ASV IKP pieauga (pēc precizētiem datiem) par 0,4% gada izteiksmē 1.ceturksnī un par 1,3% gada izteiksmē (pēc provizoriskiem datiem) 2.ceturksnī. Pirms mēneša publicētais 1.ceturkšņa IKP pieauguma novērtējums (otrais) bija 1,9% gada izteiksmē, 2.ceturkšņa IKP pieaugumu prognozēja 1,8% līmenī gada izteiksmē. Reālie rādītāji izrādījās daudz sliktāki ne tikai par gada sākumā gaidīto, bet arī par neseno prognozēm.

Arī vairāku iepriekšējo ceturkšņu rādītājus pārskatīja uz leju. Izrādījās, ka 2008. gadā ASV IKP samazinājās par 0,3% (pēc

iepriekšējiem datiem, ASV IKP 2008. gadā nemainījās). 2009. gadā ASV IKP nokrita par 3,5% nevis par 2,6%, kā uzskatīja pirms tam. Nedaudz uz augšu tika pārskatīti 2010. gada rādītāji – šajā gadā IKP pieauga par 3%, nevis par 2,9%, bet kopējo ainu tas nemainīja. Lejupslīde, ar kuru sastapās ASV 2008.-2009. gadā, izrādījās krietni lielāka, nekā izrietēja no iepriekšējiem statistikas datiem.

2011. gada 1.ceturksnī daudz vājāks, nekā uzskatīja līdz šim, izrādījās privātā patēriņa pieaugums – galvenokārt pieprasījuma krituma dēļ pēc ilgtermiņa lietošana precēm. Šī tendence turpinājās arī otrajā ceturksnī. Abos ceturkšņos IKP negatīvi ietekmēja valsts izdevumu samazināšana. Pirmajā ceturksnī daudz lielāka izrādījās importa pieauguma negatīvā ietekme (imports samazināja IKP pieaugumu par 1,35% nevis par 0,72%). Diezgan labu pieaugumu – gan 1., gan 2. ceturksnī parādīja privāto firmu investīcijas.

Pārēja pie taupības nepalīdzēs ASV ekonomikai uzlabot savu attīstības dinamiku (lai gan jāatzīmē, ka taupības pasākumi galvenokārt ir iepļānoti vēlākā termiņā – lielākā daļa izmaksu samazinājumu būs pēc 2013. gada).

Tas noteikti negatīvi ietekmēs akciju tirgu – akciju indeksi jau krīt, piemēram, ASV akciju indekss S&P500 piektdien nokrita par 0,6%. Ja netiks pieņemti politiski lēmumi, kas varētu dot papildu impulsu ASV ekonomikai, akcijas tuvāko pāris mēnešu laikā turpinās kristies. Tomēr pat diezgan neizlēmīgā pārēja pie taupības liegs ASV valdībai pieņemt lēmumus par jebkādam ASV ekonomikas fiskālās stimulēšanas programmām.

Akcijas varētu atsākt celties, ja, reaģējot uz pašreizējo situāciju, ASV Federālā rezervju sistēma atkal sāktu obligāciju izpirkšanu no tirgus (pieņemot jaunu kvantitatīvās pavājināšanas programmu jeb QE3). Tomēr par to, vai šis lēmums tiks pieņemts tuvākajā laikā, nav nekādas skaidrības. Zelta cenas celsies pašreiz valdošās nenoteiktības dēļ, bet naftas cenu dinamika lielā mēra būs līdzīga akciju cenām, jo naftas cenas ir atkarīgas no pasaules ekonomikas izaugsmes tempiem.

Akciju tirgus indeksi		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	335.90	345.99	337.46	356.90	334.54	290.61	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	1137.73	1153.18	1132.79	1204.03	1126.29	993.84	-
S&P 500	ASV	1292.28	1345.02	1307.41	1363.61	1276.34	1101.53	1263.20
DJIA	ASV	12143.24	12681.16	12261.42	12810.54	11823.70	10467.16	11397.56
Xetra DAX	Vācija	7158.77	7326.39	7294.14	7514.46	7102.80	6134.70	6398.80
Nikkei 225	Japāna	9833.03	10132.11	9797.26	9849.74	10360.34	9696.02	13159.45
Shanghai Composite	Ķīna	2701.73	2770.79	2728.48	2911.51	2752.75	2648.12	-
RTS	Krievija	1965.02	1976.82	1894.58	2026.94	1885.53	1503.68	1896.28
Bombay Sensex	Indija	18197.20	18722.30	18693.86	19292.02	18395.97	17992.00	13791.54
Bovespa	Brazīlija	58823.45	60270.47	62333.97	66264.47	66697.57	66953.83	58042.87
OMX Baltic	Baltija	534.95	537.56	518.62	518.59	-	-	-
OMX Riga	Latvija	432.22	439.65	442.43	420.20	426.33	365.48	511.78
OMX Tallinn	Igaunija	676.17	681.66	645.94	697.09	752.46	542.51	-
OMX Vilnius	Lietuva	398.39	401.62	396.16	383.21	407.94	314.12	-

Valūtas tirgus		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.4395	1.4353	1.4434	1.4799	1.3613	1.3077	1.5588
USD/LVL		0.4922	0.4936	0.4910	0.4786	0.5170	0.5416	0.4510
EUR/LVL		0.7085	0.7085	0.7087	0.7083	0.7038	0.7057	0.7023
EUR/SEK		9.0193	9.0837	9.1423	8.9247	8.8705	9.4330	-
EUR/RUB		39.7777	39.8554	40.4484	40.5374	40.5828	39.4237	36.5454

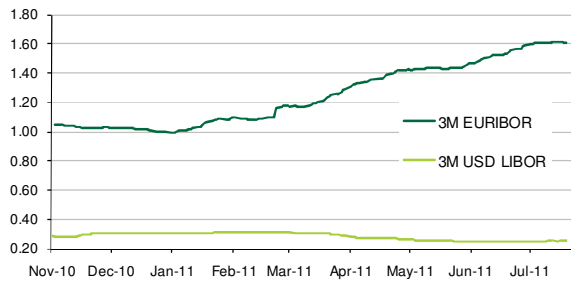
Naudas tirgus		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.97	0.97	0.99	1.28	1.04	0.45	4.29
	3M	1.61	1.61	1.54	1.38	1.06	0.90	4.96
	6M	1.82	1.82	1.78	1.67	1.31	1.15	5.15
USD LIBOR	O/N	0.13	0.12	0.13	0.13	0.24	0.24	2.42
	3M	0.26	0.25	0.25	0.27	0.30	0.47	2.80
	6M	0.43	0.42	0.40	0.43	0.45	0.68	3.12
LVL RIGIBOR	O/N	0.42	0.42	0.41	0.45	0.45	0.73	3.64
	3M	0.81	0.82	0.78	0.79	0.86	1.39	6.19
	6M	1.34	1.28	1.17	1.37	1.36	2.31	7.14

Valsts obligācijas		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	1.17	1.41	1.54	1.79	1.38	0.84	4.34
	10 gadi	2.54	2.85	2.98	3.24	3.18	2.72	4.49
ASV (Treasuries)	2 gadi	0.36	0.39	0.47	0.63	0.55	0.59	2.63
	10 gadi	2.79	2.96	3.12	3.32	3.33	2.99	4.04
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	0.64	0.71	0.82	1.14	1.28	0.84	-
	10 gadi	2.86	3.11	3.33	3.50	3.66	3.42	-

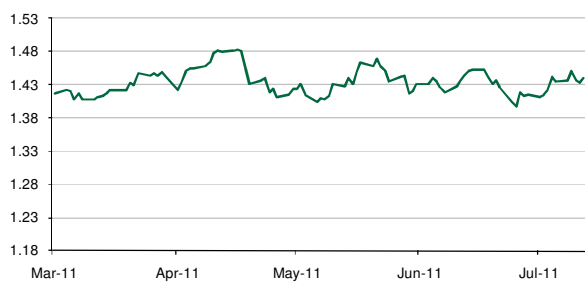
Kredītspredi		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitīnga	3 gadi	90	81	80	64	68	83	-
kompaniju CDS spredi	5 gadi	116	111	110	96	100	104	-
iTRAXX Europe	10 gadi	138	135	140	125	119	110	-
Eiropas augstā ienesīguma	3 gadi	335	314	306	244	327	413	-
parāda instrumentu CDS spredi	5 gadi	438	414	412	352	415	474	-
iTRAXX Crossover	10 gadi	484	467	488	404	443	464	-

Izejvielas		29.07.2011.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta	(NYM Light Crude - Futures), USD	95.70	99.87	94.77	112.86	89.34	78.36	122.19
Zelts	XAU, USD	1 626.14	1 597.25	1 511.55	1 563.60	1 334.79	1 166.43	916.85
Varš	(Copper 3M - Futures), USD	9 830.00	9 675.00	9 320.00	9 320.15	9 530.00	7 231.00	7 931.00

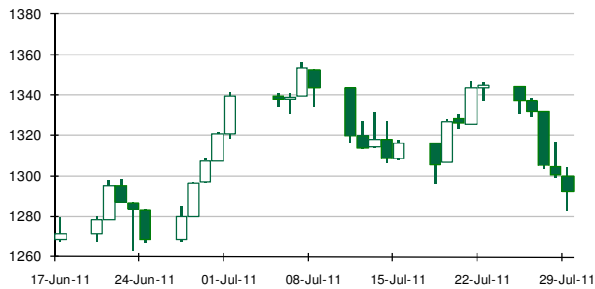
3M naudas tirgus likmes

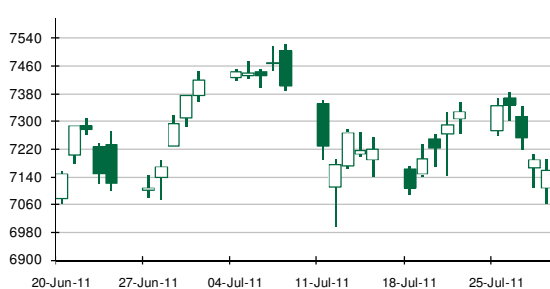
EUR/USD kurss

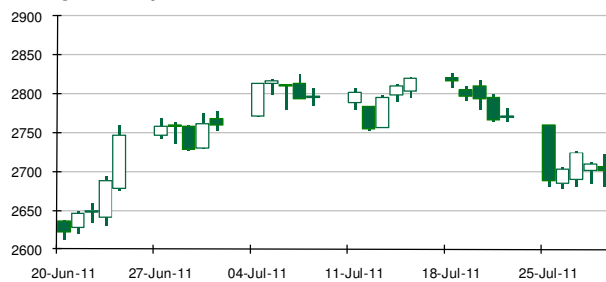
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

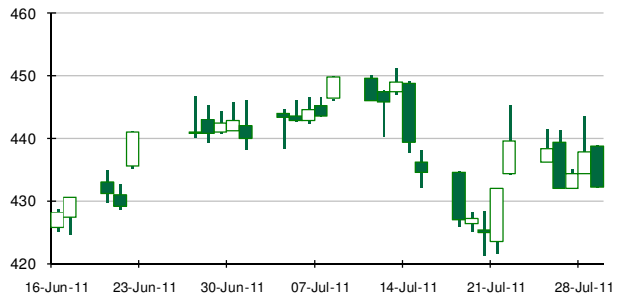
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

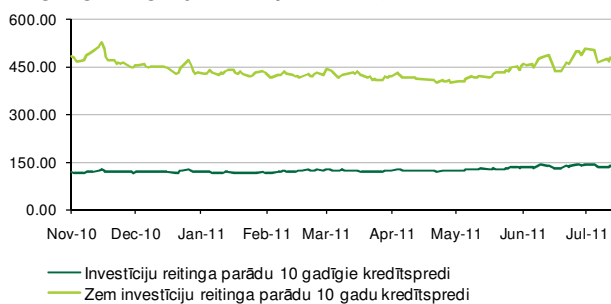
Shanghai Composite indeksa vērtība

OMX Riga indeksa vērtība

10-gadīgo obligāciju kredītpredi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters